

FINLAND OCH SVERIGE

FÖR ett ytligt betraktelsesätt skulle det kunna förefalla som om de känslor, vilka under vinterkriget 1939—40 buro upp den stora folk-rörelsen för Finland i vårt land, numera börjat ebba ut. Den enastående sympati och offervilja, som kom Finland till del från svensk sida under dess första försvarskrig, har under det andra förbytt i en reservation, som på sina håll kunnat göra intryck av kyla, eller direkt avståndstagande. Detta innebär emellertid icke, att någon mera utbredd meningsriktning inom vårt land skulle vilja göra gällande, att Finland vid midsommaren 1941 egentligen hade kunnat handla på annat sätt än det då gjorde. Sveriges folk förstår säkerligen allmänt, att Finland grep första tillfälle att göra slut på den outhärdliga ryska interventionspolitik, som pågått alltsedan freden i Moskva i mars 1940 och som varslade om Baltikums öde; det förstår, att Finland i detta läge ansåg sig ha rätt att utnyttja den uppkomna möjligheten att återtaga de orättfärdigt frånrövade landsdelarna. Säkerligen skulle Sverige ha handlat precis på samma sätt, om det efter ett överfall tvingats att avstå t. ex. Skåne, Norrbotten eller Gotland och efteråt till yttermera visso utsatts för en oupphörlig inblandning från den överfallande maktens sida. Även om Finland genom omständigheternas spel lierade sig med en av storkrigets makter — därtill den som året dessförinnan överfallit Danmark och Norge — har Finlands andra krig trots vissa exkurser i proklamationer och tal ej kunnat ha annat mål än Nordens integritet och frihet.

Det vore därför ett allvarligt misstag att tro, att det svenska folkets intresse för Finland skulle på ett avgörande sätt ha minskats eller rent av ha upphört. Sant är att Norges och Danmarks lidanden så småningom trätt i förgrunden, liksom att svensk opinion velat avstå från sådana uttalanden i fallet Finland, vilka skulle ha inneburit ett partitagande i kriget mellan Tyskland och Ryssland. De varma känslorna för Finland finnas dock fortfarande, om än latent. Barnhjälpen och adoptivsystemet vittna

---

Adressen till Svensk Tidskrifts redaktion ändras fr. o. m. den 11 november till
Karlavägen 21. Tel. 11 13 93. *Red. av Svensk Tidskrift.*

härom. Det mest talande beviset är likväl den svenska diskussionen kring Finlands fredsfråga. Den kan på sina håll ha varit missriktad, men det är utom all fråga, att den med några få undantag dikterats av den uppriktigaste omtanke om Finlands framtid. Allt eftersom Finlands läge blir mera utsatt och dess öde ter sig mera ovisst, har insikten om den gamla samhörigheten med Finland åter blivit levande.

Det är mot denna bakgrund man måste se den svenska diskussionen kring Finlands fredsfråga. Felet med denna debatt är heller icke, som man på visst håll vill göra gällande, att den överhuvud taget har kommit till. Den allvarligaste bristen är, att den understundom kommit att otillbörligt förenkla problemställningen. Frågan om hur Finland skall kunna få den fred, som det finska folket innerst inne önskar mer än någonting annat, är i själva verket till ytterlighet komplicerad. Detta måste man inse för att kunna rättvist bedöma de svårigheter, med vilka den finska politiken har att brottas. Den direkta fredslinjen är förknippad med tre stora problem, som i möjligaste mån måste lösas för att man skall kunna nå ett ur finsk synpunkt godtagbart resultat. Det första av dessa problem betingas av det finska folkets gärna optimistiska, efter Sovjets svek och de egna krigsframgångarna självfallet inte så lätt medgörliga inställning. Det andra problemet är Tysklands ovillighet att släppa Finland ur sitt nuvarande grepp och riskera en fullständig upplösning av allianssystemet. Det tredje är den stora ovissheten om Sovjetunionens aktuella fredsvillkor och framtidsplaner — två ting som enligt exemplen från Baltikum visat sig ej behöva vara identiska.

Sedan man nu genom en serie av vittnesbörd i Finland — de 33:s skrivelse, statsminister Linkomies' intervju och finansministerns visserligen i form vresiga men i sak tydliga tal samt en del inlägg i den finska riksdagens debatter — fått besked om hur Finland är berett att utnyttja varje lägenhet till att få fred, är den för oss svenskar väsentligaste frågan, vad Sverige kan göra för att befordra Finlands rättmätiga sak, både i vårt eget och Nordens intresse.

I främsta rummet förutsättes att svensk utrikesledning i mån av finsk önskan skall lämna Finland allt det stöd, som kan ges vid eventuella separatfredsförhandlingar. Möjligheterna för Sverige att lämna sina bona officia äro troligen mindre än under vinterkriget, då som bekant fredsförhandlingar faktiskt fördes i Stockholm under halvannan månad innan den olyckliga och hårda fre-

den slöts i Moskva. Men inte förty kan det neutrala Sverige även denna gång tänkas ha en betydelsefull förmedlande uppgift att fylla. Även eljest har Sverige — inte minst genom vår utomordentliga diplomatiska representation i Moskva men även i andra stormaktshuvudstäder — en självfallen plikt att på allt sätt föra talan för Finlands rättmätiga livsintressen. Så ofta som tillfällen ges och förhållandena påkalla det måste det särskilt nu inför krigets slutfas vara det oberoende och obundna Sveriges ofrånkomliga plikt att vara en orädd talesman för de nordiska staterna och de nordiska intressena.

Den andra uppgiften ligger på försörjningsplanet. Under hela det pågående kriget har Finland för sin försörjning, och särskilt då livsmedelsförsörjningen, varit beroende av Tyskland. Statsminister Linkomies framhöll visserligen i sin bekanta intervju, att Finland har sådana varulager, att det kan reda sig utan tillförsel utifrån — under ett halvår. Men ett halvår är ingen lång tid, och mannen på gatan frågar sig, i brist på varje klar försäkran om hjälp från annat håll, vad som skall komma sedan. I Finland ser man mot Sverige och vill gärna tro på möjligheten av vårt bistånd. Det kan därför spela en stor roll, vilken hjälp Sverige är villigt att lämna Finlands folk. För de krafter i Finland, som se landets räddning i ett påskyndande av fredsfrågans lösning — helst innan ryssarna eventuellt erövat Estland och därigenom kunna pressa Finland även från söder — skulle det vara avsevärt mycket lättare att nå ett resultat, om de kunde peka på tydliga svenska uttalanden om att Sverige vore berett att hjälpa Finland med dess livsmedelsförsörjning i händelse av en finsk-rysk separاتفred. Vi skulle mycket misstaga oss, om inte Sverige vore redo att i dylikt läge kraftigt bistå Finland.

Även intresserar det i hög grad Finland, om Sverige är villigt att ikläda sig några militära åtaganden. Säkerligen gör man sig i Finland dock inte några överdrivna förhoppningar just nu på denna punkt. En tanke, som man emellertid tydligen icke anser det uteslutet att Sverige skulle vilja taga under övervägande, är en svensk skyddsockupation av Nordskandinavien, om de tyska trupperna skulle evakueras. Uppgiften skulle alltså vara densamma, som Sverige erbjöd sig att utföra i Nordnorge under tysk-norska kriget våren 1940 men som aldrig blev aktuell, sedan de engelska trupperna i Narvik kapitulerat.

Självfallet tillkommer det inte svensk opinion att ge Finland anvisningar om vilken utrikespolitik det skall föra. Men vi sven-

Finland och Sverige

skar skulle svika både oss själva och vårt finska broderfolk, om vi icke gåvo vår mening till känna i en livsfråga, som är gemensam för Finland och Sverige. Ett sådant tillkännagivande får emellertid sitt rätta värde och sin verkliga betydelse först när det innebär att vi på denna sidan Bottenhavet också vilja ta det ansvar, som är förbundet med vårt ståndpunktstagande.

Den svenska diskussionen kring Finlands fredsfråga kan ha haft sina fel och brister. Om dess slutsats blir, att Sveriges folk är berätt att göra allt vad som står i dess makt för att efter en fred stödja Finland, och därigenom underlätta att freden — en hederlig fred — blir till, har den dock icke varit förgäves.